

Doknr. i Barium 17324	Dokumentserie su/med	Giltigt fr o m 2017-01-10	Version 3
Riktlinje Amningsnedläggning			
Innehållsansvarig: Tomas Fritz, Överläkare, Läkare obstetrik (tomfr) Godkänd av: Nils Crona, Verksamhetschef, Obstetrik gemensamt (nilcr) Denna rutin gäller för: Verksamhet Obstetrik			

Ansvar

Gäller för personal inom de enheter/verksamheter som berörs av rutinen. Ansvar för spridning och implementering har VEC/EC. Verksamhetschefen ansvarar för att rutinen finns och följer gällande författningar/lagar.

Revideringar i denna version

Ersätter version ifrån 2014-12-19. Inga revideringar endast uppdatering.

Kvinnor som inte önskar påbörja amning

Det finns inga guidelines för optimal behandling av lactationshämning eftersom evidensen är svag. Forskningen visar svagt stöd för att medicinering är bättre för att minska symtom än konservativ behandling för de patienter som inte ska påbörja amning. Kvinnan bör få information om de alternativ som finns. Skriftlig information finns att lämna till kvinnan, se [Information till dig som inte ska amma](#). Det gäller även de fall då amning är kontraindicerad/ej aktuell (HIV,IUFD).

Icke farmakolognedläggning

Informera kvinnan om det naturliga förloppet med ökade bröstspänningar inom 2-5 dagar efter förlossningen. Undvik att stimulera bröstet. Använd en stadig bh. Vid besvärande symtom på svullnad eller obehag rekommenderas smärtlindring med ibuprofen 400 mg, 3 gånger/dygn. Komplettering kan ske med med paracetamol vid behov, 1g 4 gånger/dygn. Om detta inte ger tillräcklig lindring kan försiktig handmjölkning ske. Använd detta så lite som möjligt för att undvika stimulering av bröstet. Skriftlig patientinformation ges.

Farmakologisk nedläggning

Kabergolin (T. Dostinex) 0,5 mg 2 tabl som engångsdos inom 24 timmar efter partus.

Kontraindikationer:

- Känd psykosanamnes eller där risk för postpartum psykos anses föreligga.
- Preeclamsi eller hypertension efter förlossning.
- Måttligt till gravt nedsatt leverfunktion.
- Försiktighet bör iakttas vid allvarlig kardiovaskulär sjukdom, magsår eller gastrointestinal blödning. Försiktighet också vid nedsatt njurfunktion samt vid Raynauds sjukdom.

Vanligaste biverkningarna är hypotension, huvudvärk, yrsel.

En nackdel med kabergolin är att halveringstiden är lång (2-3 veckor) och det är kontraindicerat att amma under denna tid. Kabergolin ska ej rekommenderas på BB för de kvinnor som inte vill amma eftersom det försvårar möjligheten att återuppta amningen om de ångrar sig. Vid behov av medicinering ges bromokriptin.

Kvinnor som önskar lägga ner etablerad amning

Vid nedläggning av etablerad amning är nyttan av medicinering än mer tveksam. På senare tid har man också blivit alltmer uppmärksam på risken för biverkningar. Kvinnan informeras om för- och nackdelar med de olika alternativen. Om kvinnan har önskemål om medicinering får man i samråd med henne väga fördelarna mot risken för biverkningar. Vid farmakologisk behandling är det bromokriptin som rekommenderas vid etablerad amning. Vanligaste biverkningen är illamående.

Doknr. i Barium 17324	Giltigt fr.o.m 2017-01-10	Version 3
--------------------------	------------------------------	--------------

Riktlinje Amningsnedläggning

Bromokriptin är borttagen på indikation hämning av laktation i flera länder pga kopplingar till myocardininfarkt, hypotension, krampanfall och hjärnblödning.

Det tar ungefär lika lång tid att lägga ner amningen med eller utan bromokriptin, men antalet urmjölkningsstillfällen kan minskas med läkemedel. Ibland behöver läkemedelsbehandlingen upprepas för önskad effekt. Om kvinnan ändrar sig går det bra att avsluta medicineringen och börja amma.

Icke farmakologisk nedläggning

Vid etablerad amning rekommenderas att successivt trappa ner amningen. I de fall kvinnan inte vill/kan amma kan hon pumpa under nedtrappningen. Hon kan få råd och stöd via amningsmottagningen eller BVC. Skriftlig patientinformation ges.

Farmakologisk nedläggning

Bromokriptin (T. Pravidel) 2,5 mg 2 gånger/dygn i 14 dagar.

Kontraindikationer:

- Okontrollerad hypertoni
- Allvarliga psykiska störningar
- Allvarlig kardiovaskulär sjukdom
- Hypertonitillstånd vid graviditet (inkl eklampsi, preeklampsi eller graviditetsinducerad hypertoni)
- Hypertoni efter förlossning

Önskemål om nedläggning av amning i samband med mastit

Det är inte lämpligt att lägga ner amningen i samband med mastit då detta försämrar läkningen. Det är viktigt att man i dessa fall erbjuder kvinnan stöd och hjälp under sjukdomsförloppet samt vid eventuell nedläggning av amningen då mastiten läkt ut om hon önskar.

Referenser

Cochrane review. Treatment for suppression of lactation. 2009.

WHO. Mastitis. Causes and Management. 2000.

Bilaga

1. Patientinformation: [Information till dig som inte ska amma](#)

Doknr. i Barium 17324	Giltigt fr.o.m 2017-01-10	Version 3
--------------------------	------------------------------	--------------

Riktlinje Amningsnedläggning

Bilaga

Information till dig som inte ska amma

När man fött barn eller avbrutit graviditeten så startar mjölkproduktionen. Det blir en ökad genomblödning i bröstet som kan leda till svullna och spända bröst under någon eller några dagar. Oftast sker detta någon gång mellan 2-5 dagar efter förlossningen/avbrytandet. Om amningen aldrig påbörjas så sinar mjölken successivt och besvären försvinner efter ungefär 1 vecka. Detta kan i vissa fall vara smärtsamt och man kan även få symtom som vid en begynnande förkylning med lite feber. Det går vanligtvis över efter något dygn.

Det tar ungefär lika lång tid att stoppa/avsluta mjölkproduktionen med eller utan medicinering. Vid medicinering är besvären från bröstet med ömhet och svullnad oftast mindre uttalade 3-4 dagar efter förlossningen, men hos en del kan svullnad och ömhet i bröstet istället komma senare, efter 9-10 dagar.

Vid läkemedelsbehandling

Då man överväger tablettbehandling sker det i samråd med läkare och man kan då få ytterligare information. Det finns två olika mediciner som används i samband med att mjölkproduktionen skall förhindras eller avslutas.

- Tablett Dostinex - 2 tabletter tas som en engångsdos inom 24 timmar efter födelsen eller avbrytandet av graviditeten. Det är ett långverkande läkemedel och därför lämpligt om det redan är klart att amning inte är aktuellt. Vanliga biverkningar för Dostinex är lågt blodtryck, yrsel och huvudvärk.
- Tablett Pravidel – 2 tabletter tas dagligen morgon och kväll under 14 dagar och vid behov längre. Om det blir aktuellt att återuppta amningen så kan man avbryta behandlingen och börja amma direkt. Vanligaste biverkningen för Pravidel är illamående. Det finns en del allvarliga men sällsynta biverkningar för dessa läkemedel.

Egenvård

- Det kan kännas skönt med en stadig bh som sitter åt, men inte klämmer, tills bröstet är mjuka igen.
- Vid smärta och svullnad medicinera med ibuprofen 400 mg 3 gånger dagligen (exempelvis Ibumetin, Ipren, Alinidrin) komplettera med paracetamol 500 mg 2 tabletter 4 gånger dagligen (exempelvis Panodil, Alvedon) om du är i behov av ytterligare smärtlindring.
- En del kvinnor upplever minskad svullnad och lindring vid kylning av bröstet med exempelvis "Cold pack" (kylpåse) eller kylskåpskalla vitkålsblad. Andra tycker att värme på bröstet såsom ull- eller fleeceinlägg ökar välbefinnandet.
- En varm dusch över bröstet kan lindra och eventuellt kan lite mjölk läcka vilket lättar på trycket.

Om bröstet är mycket spänt kan en liten mjölmängd mjölkas ut för hand för att "lätta på trycket". Undvik för mycket stimulering eftersom det kan öka mjölkproduktionen.

När ska man kontakta sjukvården

Vid kvarvarande feber > 37,9 i mer än två dygn och konstant svullnad och smärta som inte avtar kontakta sjukvården.

Kontakt

- Vid behov av rådgivning vänder du dig i första hand till din BVC.
- Vid akuta problem kan du vända dig till: Amningsmottagningen, Östra Sjukhuset som har öppet måndagar, torsdagar och fredagar. Telefoni är kl 08.00 - 12.00 på tfn: 031-343 59 89
- Nattetid och sen kväll vänder du dig till förlossningsvården tfn: 031-343 12 50.